

İller Arası Rekabet Endeksi 2018-2019 Raporu Açıklandı

İstanbul Üniversitesi Şehir Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından hazırlanan ve bu yıl üçüncüsü açıklanan “İller Arası Rekabet Endeksi” yayımlandı. Merkez müdürü Prof.Dr. Murat ŞEKER, 81 il düzeyinde 2018-2019 dönemi verileri kullanılarak hesaplanan rekabet endeksi skorlarının, 2009 ve 2014 dönemlerine ait veriler kullanılarak da açıklandığını, böylece rekabet açısından illerin 2009-2019 periyodunda 10 yıllık performans seyrinin izlendiğini belirtti.

Prof. Şeker, İÜ Şehir Politikaları Merkezi’nde yapılan geniş bir araştırmayla, demografik yapıdan eğitime, sağlıktan sosyal yaşama, ekonomik ve sektörel yapıdan altyapı ve ulaşım, inovasyondan girişimciliğe toplam 266 gösterge için toplanan verilerin kullanılarak rekabete dayalı ana ve alt endekslerin hesaplandığını söyledi.

İstanbul, Ankara, İzmir ve Kocaeli 2009 ve 2014 verilerinde olduğu gibi yine rekabet sıralamasında zirvede yer aldı. Antalya, Bursa, Eskişehir ve Konya bu illeri takip ederken, Aydın ve Tekirdağ önceki dönemlere göre rekabetçi gücünü artırarak ilk 10 il arasına girdi. Önceki dönemlerde ilk 10’da yer alan Muğla bu yıl 11. Sıraya, Adana ise 12. sıraya geriledi. Balıkesir, Mersin, Çanakkale, Trabzon, Denizli, Kayseri, Sakarya ve Samsun rekabetçi özelliklerini devam ettirdi.

Rapora göre 13 şehrin rekabetteki yeri değişmezken, 33 şehir rekabet gücünü artırdı, 35 şehrin ise rekabet gücü azaldı.

Demografik yapı, sağlık, sosyal yaşam, makroekonomi, finansal piyasalar, girişimcilik ve teknolojik altyapıda İstanbul, Ankara, İzmir lider şehirler olarak yer aldı.

Ulaşımında İstanbul, İzmir ve Balıkesir, altyapıda ise İstanbul, Ankara ve Gaziantep öne çıktı.

Eğitimde Denizli, Edirne ve Ankara, yükseköğretim alanında ise İstanbul, Ankara ve Eskişehir en rekabetçi iller olarak sıralandı. Tarımda Konya, Aydın ve Şanlıurfa, turizmde Antalya, İstanbul ve Muğla ilk sıralardayken; dış ticarete İstanbul, İzmir ve Bursa, inovasyonda ise İstanbul, Ankara ve Bursa lider şehirler olarak yer aldı.

Rapora göre, demografik yapı alt bileşeninde yer alan göstergelerden hanehalkı ortalama büyüklüğüne bakıldığında Şırnak, Şanlıurfa, Batman ve Hakkâri'de bir hanede ortalama 6 kişi yaşadığı; Eskişehir, Çanakkale ve Balıkesir de ise 3'den az kişinin yaşadığı görüldü.

Okuryazar kadın oranının en yüksek olduğu illerden Antalya, Çanakkale, İzmir, Denizli ve Tekirdağ'da kadınların %98'i okuryazar iken, bu oranın en düşük olduğu iller ise %86 ile Mardin ve Şanlıurfa olarak belirlendi.

Sağlık bileşenine bakıldığında 10.000 kişiye düşen yatak sayısında en yüksek değere sahip il, 48 yatak ile Bolu'dur. Bolu'yu 47 yatak ile Erzurum, Elazığ ve Edirne takip etti. Bu gösterge açısından en düşük değere sahip il ise Şırnak'tır.

10 bin kişiye düşen doktor sayısında ise Ankara 31, Edirne ve Bolu 26, Isparta ve İzmir 25 iken, bu sayı Şırnak'ta 8, Hakkâri'de 9, Ağrı, Muş ve Iğdır'da 10'dur.

Rekabet endeksinin bileşenlerinden biri olan ekonomik yapı incelendiğinde; ilde gerçekleştirilen ihracatın ülke ihracatı içindeki payı bakımından İstanbul'un %51 ile ilk sırada yer aldığı, İstanbul'u sırasıyla %6,6 ile Bursa, %6,0 ile İzmir ve %5,4 ile Kocaeli takip ettiği izlendi.

2

Türkiye'de toplanan 100 liralık verginin 44 lirası İstanbul'dan gelirken, İzmir ve Kocaeli 12 lira, Ankara ise 11 lira vergi geliri payına sahiptir. Bu gösterge açısından en düşük değeri alan iller sırasıyla Bayburt, Çankırı ve Ardahan'dır.

Türkiye'deki sanayi işletmelerinin %24'ü İstanbul'da iken, Ankara ve İzmir sanayinin en fazla yoğunlaştığı iller arasında yer aldı. Ancak sanayi çalışanları açısından bakıldığında İstanbul'dan sonra Bursa en fazla sanayi çalışanın olduğu şehir oldu. Bursa, ar-ge birimi olan firma oranı açısından da İstanbul'un ardından ikinci sırada geldi. Yüksek teknolojiye dayalı ihracatta ise İstanbul'u Manisa takip etti.

Kişi başına düşen banka mevduatı açısından incelendiğinde 58.481 lira ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul'u 47.820 lira ile Ankara, 25.303 ile İzmir, 24.373 ile Muğla takip etmektedir. Bu gösterge açısından sıralamanın sonunda ise 2.472 ile Ağrı bulunmaktadır.

Konut satışları incelendiğinde hem birinci hem de ikinci elde en fazla konut satılan illerin başında İstanbul, Ankara, İzmir geldi. Bu illeri Bursa, Antalya, Konya, Kocaeli ve Tekirdağ izledi. Ancak satılan konutlar arasında birinci el konut satışı oranının en yüksek olduğu iller ise Şırnak, Kastamonu, Kırklareli, Bartın, Siirt, Sinop, Adıyaman, Düzce, Amasya, Ordu, Aksaray, Mardin ve Gümüşhane olarak sıralandı. Bu illerde satılan konutların %60'tan fazlası birinci olarak belirlendi. İkinci el satış oranlarının yüksek olduğu iller ise Nevşehir, Yalova, Ardahan, Ankara, Kayseri, Muğla, Antalya, Kilis ve Balıkesir olarak sıralandı.

Organik tarımda çiftçi sayısı, tarımsal alan ve üretim miktarı açısından Aydın tüm iller arasında ilk sırada yer alırken, iyi tarım uygulamaları alanı açısından Gaziantep, Şanlıurfa ve Adana öne çıktı.

Bin kişi başına düşen otomobil sayısında 262 ile Ankara, 213 ile Muğla ve 206 ile Antalya ilk sıraları paylaşmıştır. Bu gösterge açısından en düşük değere sahip olan iller ise 8 ile Hakkâri ve Şırnak'tır.

Öte yandan İstanbul'da kilometrekareye 764 araç düşerken, İzmir'de 117, Kocaeli'de 115 araç düşüyor. Bir önceki raporda 2014 verilerine göre İstanbul'da kilometrekareye 620 araç düşerken, geçen 5 yılda İstanbul'da kilometrekareye düşen araç sayısında %23'lük bir artış gözlemlendi.

İstanbul Üniversitesi Şehir Politikaları Merkezi Müdürü Prof.Dr. Murat ŞEKER, veri odaklı şehir araştırmalarına devam edeceklerini ve bu araştırmanın bir rapor olarak önümüzdeki günlerde yayınlanacağını belirtti.

İLLERARASI REKABET ENDEKSİ 2018-2019

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	77,00
2	Ankara	48,23
3	İzmir	44,17
4	Kocaeli	38,52
5	Antalya	37,14
6	Bursa	36,63
7	Eskişehir	32,63
8	Konya	31,11
9	Aydın	31,03
10	Tekirdağ	31,01
11	Muğla	30,99
12	Adana	30,98
13	Balıkesir	30,08
14	Mersin	29,82
15	Çanakkale	29,74
16	Trabzon	29,69
17	Denizli	29,58
18	Kayseri	29,20
19	Sakarya	29,03
20	Samsun	28,77
21	Kırklareli	28,50
22	Edirne	28,45
23	Yalova	28,05
24	Gaziantep	27,99
25	Isparta	27,50
26	Manisa	26,94
27	Rize	26,71
28	Hatay	26,17
29	Bolu	25,74
30	Erzurum	25,73
31	Zonguldak	25,67894
32	Malatya	25,61
33	Kütahya	25,57
34	Uşak	25,34
35	Nevşehir	25,28
36	Amasya	24,94
37	Afyonkarahisar	24,94
38	Elazığ	24,92
39	Sivas	24,77
40	Karabük	24,70
41	Erzincan	24,54
42	Kırıkkale	24,49

43	Kırşehir	24,28
44	Artvin	24,25
45	Bilecik	24,21
46	Düzce	24,13
47	Burdur	24,09
48	Ordu	23,90
49	Karaman	23,78
50	Aksaray	23,38
51	Giresun	23,32
52	Kastamonu	23,26
53	Sinop	23,09
54	Tokat	22,91
55	Niğde	22,76
56	Çorum	22,68
57	Diyarbakır	22,37
58	Bartın	22,36
59	Tunceli	22,32
60	Adıyaman	21,98
61	Bayburt	21,90
62	Kilis	21,68
63	Kahramanmaraş	21,03
64	Yozgat	20,99
65	Osmaniye	20,93
66	Kars	20,89
67	Çankırı	20,77
68	Van	20,58
69	Ardahan	20,18
70	Gümüşhane	19,91
71	Bingöl	19,69
72	Batman	18,91
73	Siirt	17,99
74	Şanlıurfa	17,92
75	Mardin	17,55
76	Iğdır	17,53
77	Bitlis	17,25
78	Ağrı	17,06
79	Muş	15,23
80	Hakkari	14,71
81	Şırnak	14,58

Demografik Yapı Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	79,57
2	Ankara	74,33
3	İzmir	67,09
4	Antalya	65,09
5	Eskişehir	64,55

Altyapı Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	84,35
2	Ankara	80,31
3	Gaziantep	75,79
4	Kilis	75,48
5	Eskişehir	75,38

Ulaşım Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	94,65
2	İzmir	67,87
3	Balıkesir	63,54
4	Adana	62,33
5	Tekirdağ	59,44

Sağlık Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	70,30
2	Ankara	60,19
3	İzmir	50,00
4	Trabzon	46,20
5	Antalya	45,14

Eğitim Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	Denizli	73,81
2	Edirne	73,12
3	Ankara	72,07
4	Nevşehir	71,29
5	Amasya	71,11

Sosyal Yaşam Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	86,68
2	Ankara	50,96
3	İzmir	35,09
4	Kocaeli	34,36
5	Denizli	31,39

Makroekonomi Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	75,47
2	Ankara	47,29
3	İzmir	40,39
4	Kocaeli	40,15
5	Tekirdağ	28,41

Dış Ticaret Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	87,03
2	İzmir	31,23
3	Bursa	26,52
4	Kocaeli	24,77
5	Ankara	17,04

Finansal Piyasalar Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	75,54
2	Ankara	51,20
3	İzmir	40,17
4	Kocaeli	39,48
5	Antalya	32,61

Turizm Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	Antalya	89,00
2	İstanbul	55,40
3	Muğla	44,96
4	İzmir	27,91
5	Aydın	27,64

Tarım Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	Konya	43,01
2	Aydın	37,72
3	Şanlıurfa	29,35
4	İzmir	29,19
5	Erzurum	26,18

İnovasyon Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	94,17
2	Ankara	37,50
3	Bursa	29,70
4	Kocaeli	27,05
5	İzmir	24,55

Girişimcilik Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	83,50
2	Ankara	31,14
3	İzmir	28,26
4	Bursa	26,14
5	Kocaeli	24,46

Yükseköğretim Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	78,36
2	Ankara	73,68
3	Eskişehir	43,34
4	İzmir	38,96
5	Isparta	36,29

Teknolojik Altyapı Endeksi

Sıra	Şehir	Endeks Skoru
1	İstanbul	93,82
2	Ankara	89,50
3	İzmir	87,11
4	Kocaeli	85,27
5	Bursa	84,19